

*Yurtdışına Göç ve Kırsal Kesim Üzerine
Etkileri; Ayancık-Türkeli Yöresi Örneği
(Sinop)*

Prof. Dr. Cevdet Yılmaz

19 Mayıs Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, SAMSUN

cyilmaz@omu.edu.tr

Giriş

-Türkiye'den Batı Avrupa'nın sanayileşmiş ülkelerine doğru 1960'lı yıllarda başlayan işgücü göçünün üzerinden yarım asırdan fazla bir zaman geçmiştir. Bu süre içinde işgücü göçü geçici olmaktan çıkarak kalıcı hale gelmiş, bu harekete katılanların tasarruf ve yatırım tercihleri de zamana ve mekâna bağlı olarak sürekli değişim göstermiştir.

-Türkiye'den yurtdışına işgücü göçü bugüne kadar yüzlerce değişik araştırmaya konu olmuştur. Bundan dolayı bu çalışmada göçün sosyal ve ekonomik etkileri, tarihi geçmişi ve siyasî özellikleri, uyum ve asimilasyon sorunları gibi başka araştırmacılar tarafından daha önce ele alınan konulara girilmemiş, sadece onun mekâna yansıyan özellikleri Ayancık-Türkeli yöresi örneği üzerinden sunulmuştur.

-Araştırmada örnek saha olarak, başlangıcından bugüne dış göç sürecini bütün özellikleri ile yaşamış ve dışgöçün mekânsal etkileri ile ilgili çok çarpıcı örneklere sahip olan, Sinop'un Türkeli ilçesi ve bu ilçeye bağlı bir bildi olan Güzelkent (Helaldı) üzerinde durulmuştur. Metin içinde kısmen de olsa bu ilçenin komşuları olan yine Sinop'un Ayancık ilçesi ile Kastamonu'nun Çatalzeytin ilçelerinden örneklere de yer verilmiştir.



-Diğer yandan yine bütün bu dışgöç sürecini ailesiyle birlikte yaşayan birisi olarak, söz konusu sahada ve işçilerimizin çalıştıkları Batı Avrupa ülkelerinde yıllar süren gözlemlerimizin de konuya farklı bir bakış açısı getirmek bakımından önemli katkısı olmuştur.

-Araştırmada göçle ilgili ekonomik, sosyal ve siyasî olaylar ile bunların cereyan ettikleri tarihler dikkate alınarak göç süreci 4 döneme ayrılmış, her dönem kendi içindeki gelişmelere göre ele alınmıştır.

-Bunlar sırasıyla;

1. 1961-1973 arası

Bu dönemde yurtdışına gitmiş olan vatandaşlarımın asıl gayesi kırdı sürdürülen tarımsal hayat için ek gelir bulmak olduğundan gönderdikleri paralar büyük ölçüde eriyip gitmiştir. Tasarrufların önemli bir kısmı borçlara ve kısmen de köydeki verimli tarlayı almak için kullanılmıştır.

2. 1973-1980 arası

Bu dönem 1973 petrol krizinin ardından Almanya'nın Türkiye'den işçi alımını durdurması ile başlamakta, 1980 yılına kadar devam etmektedir.

3. 1981-1990 arası

Bu dönem Almanya'nın Türk işgücü göçünü bütünüyle kontrol altına almak için Türk vatandaşlarına "vize" koyduğu tarihten başlayarak, her biri Türk işgücü göçü sürecini yakından ilgilendiren; Doğu Bloğu'nun çöktüğü, iki Almanya'nın birleştiği, 1990'lı yılların başına kadar devam etmektedir.

4. 1991-2000 arası

Bu dönem ana hatları ile F. Alman Yabancılar Yasası'nda 1 Ocak 1991 tarihinde yapılan değişiklikler ile Yeni Alman Vatandaşlık Yasası'nın yürürlüğe girdiği 1 Ocak 2000 tarihleri arasını kapsamaktadır.

5. 2001 ve sonrası

Bu dönem 2000'li yılların başından günümüze kadar geçen süreyi kapsamaktadır.

1. 1961-1973 arası dönem

1.1. Göçün başlangıcı ve göç süreci

Türkiye'den Batı Avrupa ülkelerine işgücü göçü 31.10.1961 tarihinde Almanya ile Türkiye arasında yapılan işgücü anlaşması ile resmîyet ve hız kazanmıştır. Daha sonra Türkiye bu anlaşmanın benzerlerini 1964'de Avusturya, Hollanda ve Belçika, 1967'de de Fransa ile imzalamıştır.

-1961'de 6.800 olan giden işçi sayısı, 1965'de 132.800, 1970'de 469.200 ve 1973'de de 775.000 kişiye ulaşmıştır.

Bu dönemde Türkler yurtdışına;

- İş ve İşçi Bulma Kurumu vasıtasıyla,
- İlk gidenlerin, zamanla Almanya'daki işverenlerin de teşvikiyle, kırsal kesimdeki yakınlarını "istek kâğıdı" ile yanlarına almalarıyla,
- ”Köy Kalkınma Kooperatifleri” yoluyla gitmişlerdir.

Bu dönemde ilk gidenler ;

-Fabrikaların hayımlarında (Alm. Heim) kalmışlar, Türkiye'ye geliş gidişlerde ulaşım aracı olarak treni kullanmışlar, böylece konaklama ve yol giderlerini en ucuz maliyetle karşılamaya çalışmışlar, azami tasarrufa önem vermişlerdir.

Köyde



1960'lı
yıllarda
Münih'te
Türk işçileri

Hayımda



Meyhanede

Parkta



İşyerinin önünde



1.2. Tasarrufların sarf yerleri ve ilk yatırımlar

- Yurtdışına çıkışta esas faktör kırdaki sürdürülen ekonomik faaliyetler için “ek gelir” ihtiyacı olduğundan yurtdışında kazanılan paranın büyük kısmı yatırıma dönüşmeden doğrudan tüketime gitmiştir.
- Biriken borçlar ödenmiştir.
- Köydeki verimli tarlalar ya da bunları sürmek için bir çift öküz satın alınmıştır.
- Bakkal ve kahvehane açmak gibi küçük girişimlerde bulunulmuştur.
- Yurtdışında bulunulan ortamda harcanmıştır.



Fotoğrafta görülen tarla (Türkeli-Kayabaşı köyü) yurtdışında çalışan bir vatandaşımız tarafından 1971 yılında 25.000 Mark karşılığı köydeki bir başkasından satın alınmıştır.

2. 1974-1980 arası dönem

2.1. Göç süreci

-Bu dönemde resmen işçi alımı durdurulmakla birlikte yeni bir yasal düzenleme ile “**aile birleşmeleri**”nin yolu açılmış, başta Almanya olmak üzere Batı Avrupa ülkelerine “**ailelerin göçü**” başlamıştır.

-O zamana kadar yurtdışında bekâr yaşayan işçilerimizin bir kısmı yakın bir zamanda geri döneceğini düşüncesiyle ailelerini yanlarına almayarak –yıllar süren- parçalanmış aileler problemine zemin hazırlarken, büyük kısmı bu imkândan yararlanarak eş ve çocuklarını yanlarına almışlardır.

- (Daha önce yurtdışına gidip işçi olmuş yakınlarına güvenerek) gerek **turist pasaportu** ile gerekse **yasadışı yollardan sınırı geçip** kaçak da olsa çalışmak üzere gidişler ise bu dönemde artarak devam etmiştir.

2.2. Aile birleşmeleri ile birlikte hayımlardan çıkış, kiralık evlere geçiş ve gettolaşma

-1970'li yıllar boyunca ailelerin birleşmesi sonucu o zamana kadar kalınan bekâr odalarından (hayımlardan) çıkılmış, kiralık evlere geçilmiştir.

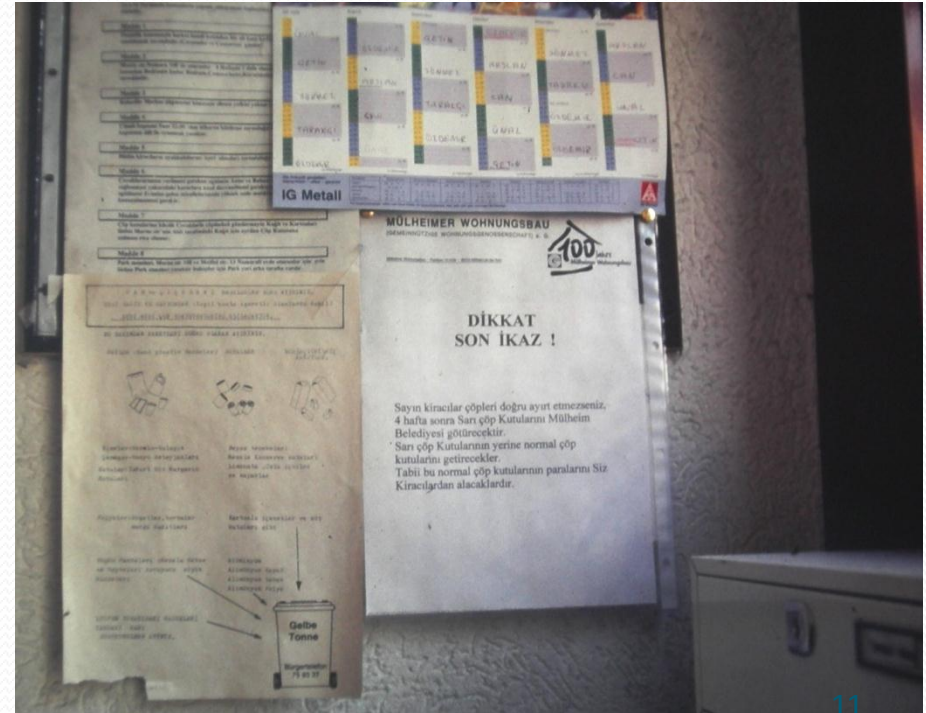
-Başlangıçta gerek ev sahibi toplumun önyargısı, gerekse Türk işçilerinin daha az kira vermek istemesi gibi nedenlerle göçmenlerin yoğun olduğu semtlerde düşük kirali eski evlere çıkılmıştır.

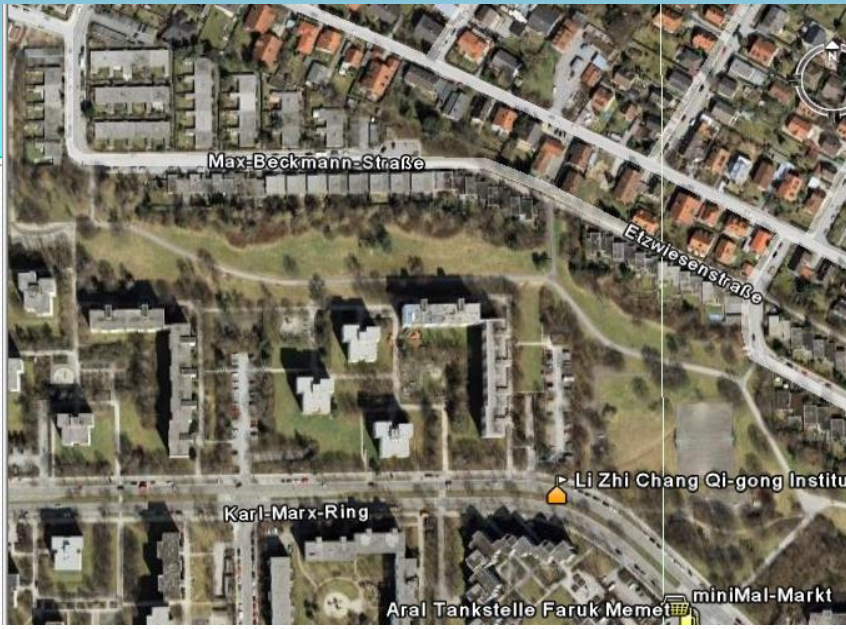
Bir gün mutlaka kesin dönüş yapılacağı, fakat bunun ne zaman olacağı bilinmediği için tuvaleti, banyosu ortak olan ve her bir odasında bir ailenin yaşadığı evler kiralari ucuz olduğu için o tarihlerde en çok tercih edilen yerler olmuştur. Bu durum zamanla, Berlin-Kruzberg'de olduğu gibi, gettolaşmayı da beraberinde getirmiştir.

-Bu tür bir gelişmeyi asimilasyon ve entegrasyon politikalarına aykırı gören Almanya, sonraki yıllarda –kiralık ev bulma kurumu (wohnungsamt) aracılığı ile Münih Neuperlach'da olduğu gibi- göçmenlerin kentlerin çeşitli yerlerinde dağınık yaşamalarını sağlayıcı tedbirler almıştır.



Türk işçilerinin yoğun olarak yaşadığı Ruhr Sanayi Bölgesi'nde Mülheim. Burada bulunan Mannesman boru fabrikalarında çalışan Türklerin önce hayım olarak, daha sonra da ailelerin birleşmesi ile kirada oturdukları eski binalar. Her dairenin balkonunda bulunan çanak antenler Türk TV yayınlarını izlemek için. Bu evler onarılıp şimdi de mülkiyeti Türklere satılıyor. Apartman girişlerindeki uyarılar da Türkçe!





Almanya'da Münih şehrinin planlı gelişim gösteren banliyölerinden Neuperlach'da apartman ve villa tipi yeni ikâmet alanlarında Türkler -bir kısmı kiracı bir kısmı da ev sahibi olarak- dağınık biçimde yaşamaktadırlar.

2.3. İşçi şirketleri hareketi

- Yurtdışındaki işçilerin 1970'li yıllardaki en önemli girişimlerinden biri işçi şirketleri hareketidir.

-Petrol krizinin ardından Batı Avrupa ekonomilerinde görülen durgunluk ve buna bağlı olarak işçilerimiz arasında her an geri gönderilme korkusunun oluşması bu hareketin doğmasında etkili olmuştur.

-Böylece işçi şirketleri girişimleri sayesinde kırsal kesimde fabrikalar kurulacak, yurtdışındaki işçilerin finanse ettiği bu tesislerde, yine yurtdışındaki işçilerin kırsal kesimdeki yakınları çalışacaklar, bunların yurtdışındakilere bağımlılıkları da ortadan kalkacaktı. Şayet yurtdışındakiler geri gönderilirlerse, ya da kendileri gönüllü olarak memleketlerine dönerlerse işleri de hazır olmuş olacaktı.

-Bütün bu düşüncelerle Anadolu'nun muhtelif kesimlerinde 1000'in üzerinde işçi şirketi kurulmuş, yurtdışındaki işçilerin tasarruflarının önemli bir kısmı bu şirketlere akıtılmıştır. Bunlardan çok azı (tespit edilen rakamlara göre 223 tanesi) el değiştirerek veya çoğunluk hisseleri yerli şirket ya da işadamlarının eline geçerek varlıklarını sürdürebilmişler, gerisi ise; kuruluş, işletme ve üretim safhalarında karşılaştıkları çeşitli sorunlar yüzünden yok olup gitmiştir.

-Bu şirketlerden araştırma sahamız olan Türkeli ilçe merkezi ile Güzelkent beldesinde de birer tane kurulmuş; bunlardan Türkeli kereste fabrikası hiç üretime geçemediği için yok olup giderken, Güzelkent'teki ise el değiştirerek ayakta kalabilmiştir.

-Türkeli Kereste Fabrikası üretime geçemedi makinaları ile birlikte çürümeye terk edilmiştir. Bu girişimlerinden hayal kırıklığı yaşayan vatandaşlarımız sonraki yıllarda konuta yönelmişler, ilçe merkezinde aynı mahalleye çok katlı konutlar inşa ederek bir nevi ölü yatırımı tercih etmişlerdir.



-1972 yılında Güzelkent'e (eski adı Helaldı) kurulan AYHEL (isim Ayancık ve Helaldı'nın birleşmesinden geliyor) Kereste Fabrikası ise bir müddet çalıştırılmış, daha sonra Lider Ağaç Sanayi isimli bir şirkete devredilerek yurtdışındakilerle ilişkisi kalmamıştır.



2.4. Konut inşaatları ve gayrimenkulle ilgili yatırımları

-1970'li yılların özellikle ikinci yarısı kırsal kesime yönelik konut inşaatlarının başladığı yıllardır.

-Bu dönemde bir kısım vatandaşlarımız eski baba evlerini tamir ettirmişler, bunlara eklentiler yaptırmışlardır



-Bir kısmı ise eski evlerini yurtdışına gitme imkânı bulamamış köyde kalan kardeşlerine bırakarak eski evlerin yanlarına yeni evler inşa etmişlerdir. Yeni inşa edilen bu konutlar yörenin klasik taş örtülü ahşap evlerinden farklı özelliklere sahip olup, klozet vb. yurtdışında edinilen alışkanlıklara yönelik unsurlar içerir.



-Bazıları ise konutlarını köyün içine değil köyü kasabaya bağlayan yol boylarına ya da Türkeli-Ayancık devlet karayolunun kenarlarına inşa etmişlerdir.



3. 1981-1990 arası dönem

3.1. Göç süreci

-Bu dönemde 12 Eylül Askerî Darbesinin etkisinden kurtulmak için, ya da siyasi olaylara karışmadıkları halde askeri yönetimi bahane ederek Batı Avrupa ülkelerine iltica yoluyla göç önemli boyutlara ulaşmıştır. Bunun dışında evlilikler ve aile birleşmeleri yoluyla da göç devam etmiştir.

-Bu dönemin bir başka özelliği de Almanya'nın "geri dönüşü teşvik primi"nin de etkisi ile 1983-1985 arasında sayıları 385.000'i bulan miktarda Türkiye'ye kesin dönüş yaşanmıştır. Bunların önemli bir kısmı sonraki yıllarda pişman olmaları sonucu yeniden Avrupa'ya dönmek istemişler, bunlardan da çok azı bu isteklerini gerçekleştirebilmiştir. Bu yolla dönebilen dönmüş, dönemeyenler ise yurtdışında bıraktıkları yakınları ile kız alışverişi yaparak evlilik yolu ile göçü teşvik etmişlerdir.

-Yatırım tercihleri

Bu dönemde başlıca yatırım tercihleri;

-Kesin dönüş yapanların Türkiye’de boş durmamak için gelirken yanlarında otobüs, minibüs, kamyon getirmeleri,

-Köy yerine kasaba ve şehirlere ev yapmaları,

-Büyük şehirlerden ev, arsa, dükkan, taksi plakası, dolmuş hattı gibi gelir getirici unsurlara yönelmeleri dikkat çekmektedir.

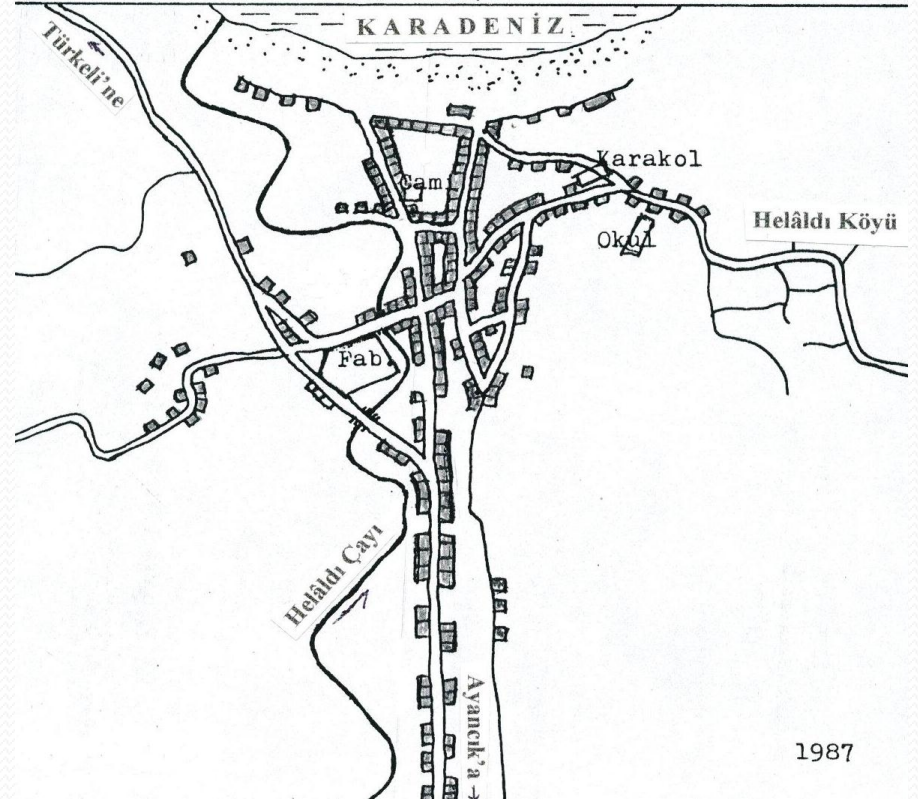
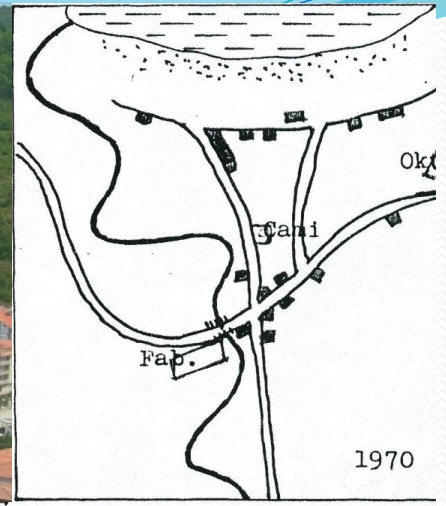
Bu dönemde Avrupa’dan uçakla gelip aynı gün İstanbul veya Ankara’dan otobüslerle memleketlerine giden işçilerin mekânla ilgili algılamaları farklı olmuş, onlar yatırımlarını köylerine ya da idarî ve ekonomik açıdan bağımlı oldukları kasaba veya ilçe merkezlerine yapmışlardır.



Yurtdışında çalışanların kasaba ve ilçe merkezlerine yaptırdıkları konutlar



2006-Güzelkent



-Geliş gidişlerinde İstanbul ve Ankara gibi şehirlerde (daha önce bu şehirlere göç etmiş) akrabalarının yanlarına uğrayanlar ve oralarda bir iki gün geçirenler ise bu akrabalarının da telkinleri ile şehirde arsa veya daire bakmışlar, akrabalarının yardımı ve onların destekleri ile gayrimenkul alanındaki ilk girişimlerini yapmışlardır.

-Sonraki yıllarda bu arsalara apartmanlar yapılmış bunlar daire daire kiraya verilerek hem ek gelir sağlanmış, hem kırdan gelen yakınlarının bedava ya da çok ucuza oturdukları yerler olmuştur. Hatta bu konutlar Türkiye’de büyük şehirlerde kentsel konut açığının kapatılmasında büyük rol oynadığı gibi, yine büyük kentlerde kırdan kente göç ve kentlerdeki yetersiz konut üretiminin etkisi ile ortaya çıkan gecekondulaşmayı önlemede ve kiraların belli seviyelerde kalmasında etkin rol oynamıştır.

-Bir kısım vatandaşlarımız da yine bu dönemde paralarını yatırım vaadi ile tefecilere kaptırmışlardır.

4. 1991-2000 arası dönem

4.1. Göç süreci

-Bu dönemde eskiden olduğu gibi artık Türkiye'den Batı Avrupa ülkelerine doğrudan işçi olarak işgücü göçü yoktur. Bunun yerine evlilikler yoluyla genç erkek ve bayanların göçü devam etmiştir.

-1 Ocak 1991 tarihinde Yabancılar Yasası'nda yapılan değişikliklerin yürürlüğe girmesiyle birlikte Alman vatandaşlığına geçiş kolaylaşmış, bu durum geri dönmek isteyenlerle Avrupa'da kalmak isteyenler arasında bir ölçüt olmuştur. Bir şekilde geri dönmek istemeyenler yasa hükümlerinden yararlanarak ailece Alman vatandaşı olmuşlar, geleceklerini Türkiye'de görenler ise bu konuda kesin karar verememişler, bir kısmı Türkiye'ye dönene kadar verilen haklardan yararlanmak için Alman vatandaşı olurken, özellikle yaşlı kesim bu fırsatı kendince sebeplerle kullanmamıştır.

4.2. Yatırım tercihleri

-Bu dönemde artık göçün kalıcı hale gelmesine de paralel olarak yurtdışındaki vatandaşlarımız bulundukları ülkelerde yatırıma yönelmişlerdir. Bu yatırımlar esas olarak; kirada oturduğu eski konutu almak, yeni yapılmış bir ev almak, ya da daha çok gıda ağırlıklı bir işyeri açmak şeklinde gerçekleşmiştir.

-Vatandaşlarımızın konuta olan düşkünlükleri kısa zamanda ev sahibi ülkelerin de dikkatini çekmiş, bu alanda Türkler potansiyel müşteri durumuna gelmişlerdir. Evlerin uzun vadeli ve kira öder gibi koşullara sahip olması işçilerimize cazip gelmiştir.

-Her ne kadar kira öder gibi denilse de, bu evlerin satın alınması ile işçilerimiz 20-30 yıl süreli borca girmişlerdir. Zaten düşük gelirli oldukları için, bu durum onların Türkiye’de ayrıca yatırım yapmalarını engelleyerek tasarruflarının yabancı ülkelerde kalmasına neden olmuştur.

-Buna bağılı olarak Türkiye'ye geliş gidişler de azalmıştır. Türkiye bu yolla (işçilerimizin gurbette ev satın almaları yüzünden) hem Türkiye'de gayrimenkule yapılan yatırım sayesinde gelen paradan, hem de bu yatırımları denetlemek, bu arada iznini geçirmek ve tatil yapmak amacıyla Türkiye'ye geldiklerinde bıraktıkları dövizden mahrum kalmıştır. Nitekim bu gelişmeler sonucu yurtdışından Türkiye'ye gelen döviz miktarı giderek azalmıştır. Nitekim, 1996'da 3,5 milyarı bulan işçi dövizi girişı 2003'te 1 milyar doların altına düşmüş, 2006'da 650 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir.

-Diğer yandan, nüfuslarının artmaması yüzünden Batı Avrupa ülkelerinde inşaat sektöründe yaşanan durgunluk Türklerin konut talebi ile yeniden canlanmıştır. Konuta olan yatırım beraberinde mobilya ve beyaz eşya alımını da getirmiş, tüm bu süreç daha önce Türkiye'ye gelen tasarrufların Avrupa'da kalmasında ayrıca etken olmuştur.



Münih'te Türklerin posta kutusuna atılan bir ilân, bu ilandaki evlerin bitmiş hali. 200 daireli sitede 5 Türk ailesi ev sahibi, 7'si de kiracı olarak oturmaktadır.

- Türkiye Araştırmalar merkezi verilerine göre Avrupa'da Türk kökenli göçmenlerin 255.000'i kendi evinde oturmaktadır. Türklerin en yoğun olarak yaşadıkları Almanya'da 2006 yılı itibariyle Türkler 203 bin konutun sahibidir ve halen Almanya'daki Türklerin yüzde 29,4'  kendi evinde oturmaktadır. Almanya'da Türklerin sahibi oldukları gayrimenkullerin toplam değeri ise 32,5 milyar Avro'dur.

-Gözden kaçmaması gereken bir durum ise; Avrupa'da g  n kalıcı hale gelmesine paralel olarak, daha önce Türkiye'de büyük kentlerde ev veya arsa alan kişilerin bir kısmı, Türkiye'deki bu yatırımlarını satıp dövize çevirerek yurtdışına çıkarmışlar, bu paralarla orada ev ve işyeri alarak tersine bir sermaye g  ne de sebep olmuşlardır.



-1980'li yıllarda yurtdışında araba alıp satarak para kazanan ve bu para ile İstanbul'da plaka, daire ve dükkan alan bir vatandaşımız 1990'ların sonlarına doğru önce ailece Alman vatandaşı olmuş, daha sonra da İstanbul'daki taksi plakasını satarak bu para ile Mülheim'deki işyerinin mülkiyetini satın almış, ardından da işyerinin yakınında 3 katlı müstakil ev yaptırmıştır.



-Bu dönem aynı zamanda Türklerin kendi iş yerlerini kurmada önemli gelişmeler kaydettikleri yıllar olmuştur. T.C. Çalışma ve Sos. Güv. Bak. verilerine göre sadece Almanya'da kendi işyerinin sahibi olan Türk sayısı 2005 yılı itibarıyla 64.600'dür. Bunların toplam yatırım hacmi 7,4 milyar Avro, toplam yıllık ciroları 29,5 milyar Avro ve toplam çalışan sayısı da 323.000 kişidir.

-Türkler gıdadan giyime 100'e yakın sektörde çok çeşitli alanlarda iş yapmaktadırlar. Fakat bunların çoğunluğu lokanta benzeri küçük işletmelerdir.

-Büyük yatırım sahipleri de vardır. Bunlardan biri de Almanya'da 10.000 metrekare üzerinde 5 ayrı mağazası ve Çekoslovakya'da kurduğu fabrikası ile mobilya sektöründe faaliyet gösteren Medet Bozkurt ve kardeşleridir. Bu kişi 1976 yılında o zaman okumakta olduğu Türkeli Ortaokulunu yarıda bırakarak aile birleşmeleri yoluyla Stuttgart'a babasının yanına çalışmaya giden bir işçi çocuğudur.

-Medet Bozkurt'un çok sayıda mobilya mağazasından bir kısmı Berlin ve çevresindedir. Türkeli'nde Turhan köyüne yaptırdığı malikanesinde çoğu zaman önemli Alman misafirlerini ağırlamaktadır.

MÖBEL OASE
low budget paradise!



assortment

subsidiaries

Berlin-Friedrichshain
Berlin-Kreuzberg
Linthe
Luckenwalde
Brandenburg
Potsdam

service

contact

general conditions

about us

Our subsidiaries are situated:



-Yurtdışındaki vatandaşlarımız bu dönemde Türkiye'deki yatırımlarında ise biraz daha dikkatli davranmaya başlamışlar, yatırım alanı olarak daha çok büyük şehirleri seçmişler ve oralardan daire ve dükkan almayı tercih etmişlerdir.

-İstanbul'un birçok gecekondu bölgesinde yeni imar izinleri ile birlikte kısa sürede apartmanlara geçiş sürecinde yurtdışındaki vatandaşlarımızın da katkısı vardır. Sultanbeyli buna tipik bir örnektir.

-Yine bu dönemde hatırı sayılır miktardaki bir kısım vatandaşımız da, 1980'li yılların ikinci yarısında Türkiye'nin gündemine giren, "faizsiz bankacılık" ve "yüksek kâr payı" vaat eden, kağıt üzerinde şişirilmiş holdinglerin tuzağın düşmüşler ve bir ömür boyu biriktirdikleri paralarını kaybetmişlerdir.

-Türkiye Araştırmalar Merkezi verilerine göre sadece Almanya'da 190.000 Türk, sayıları 52'yi bulan holdinglere 5 milyar Euro'sunu bu yolla kaptırmış, bir daha da geri alamamıştır.

5. 2001 ve sonrası

5.1. Göç süreci

-Almanya'nın yeni göç yasası bu döneme damgasını vuracak gibi gözükmemektedir. Çünkü bu yasa ile kalmakla dönmek arasında ikilem yaşayan vatandaşlarımıza açıkça tercihini yap denilmektedir. Bu süreç halen devam etmektedir.

-Yeni yasa ile Türkiye'den evlilikler yoluyla göçün önüne geçilmekte, mevcut nüfus ise –entegrasyon söyleminden vazgeçilerek- asimilasyon programına tabi tutulmaktadır.

-İlginç olan husus Alman vatandaşlığına geçen Türklerin de yine eninde sonunda Türkiye'ye geleceklerini belirtmeleridir. Nitekim gençler arasında yaptığımız anket çalışmalarında Avrupa'da kalıcı olduklarını söyleyenlerin oranı % 90'ları geçerken, yaşı 40'ı aşanlar arasında yaptığımız anketlerde ise ileride mutlaka Türkiye'ye döneceklerini ifade edenlerin sayısı da yine aynı oranları bulmaktadır.

-İşsizlik ve artan geçim sıkıntısına bağlı olarak gerekmedikçe ve yakınların ölümü gibi zaruri haller dışında Türkiye'ye geliş gidişler de azalmıştır. Yaz tatillerini Almanya'da parklarda geçiren Türklerin sayısı her geçen yıl artmaktadır.

5.2. Yatırım tercihleri

-Bu dönemde yurtdışında bulunan ülkede bir kısım vatandaşlarımız tarafından ev sahibi olmak veya işyeri açmak şeklindeki yatırımlar devam etmiştir.

Diğer yandan derken, diğer yandan vatandaşlarımız arasında hızla artan işsizlik ve istihdamda görülen ayrımcılık gibi nedenlerle tasarruf etmek şöyle dursun geçinebilmek ve ayakta kalabilmek bile zorlaşmış, yatırımın sözü bile edilmez olmuştur.

-Buna karşılık az çok hali vakti yerinde, eğitilmiş veya işyeri sahibi olmaları sayesinde maddi durumu nispeten iyi olan vatandaşlarımız ise turizm amaçlı olarak tatile geliş gidişleri artmıştır.

-Turizm amaçlı bu geliş gidişler tıpkı buradaki vatandaşlarımız gibi “yazlık ev”e talep yaratmıştır.

-Bu talep sonucu durumu daha iyi olanlar villa yaptırırken, orta halli olanlar (talebi fırsat bilen yapsatçıların yaptığı) dairelerden almış, bir kısım vatandaşlarımız da köydeki eski evlerini değerlendirmişlerdir.







Cevdet Yılmaz-Yurtdışına Göçün Kırsal Mimarideki Değişim Üzerine Etkileri; Ayancık -Türkeli Yöresi Örneği



Sonuç

-Anayasamızın 62. maddesi gereğince Devlet, yabancı ülkelerde çalışan vatandaşlarımızın aile birliğini sağlamak, çocuklarının eğitiminin, kültürel ihtiyaçlarının ve sosyal güvenliklerinin sağlanması, anavatanla bağlarının korunması ve yurda dönüşlerinde yardımcı olunması için gereken tedbirleri almakla ödevlendirilmiştir.

-Sanırım bilim insanları olarak bize düşen görev bu süreci iyi takip etmek, sorunlar ve çözümlerini araştırmak, gerektiği zaman gereken yerde yol gösterici olabilmektir.

-Bakmak ve görmek isteyenler için gurbetçilerin albümlerinde yer alan fotoğraflarda yarım asırlık göç maceramız en ince ayrıntısına kadar rahatlıkla takip edilebilmekte,



*-Mekanda
bıraktıkları izler
ise göç
sürecinin
geçirdiği
safhalar
hakkında bize
önemli ipuçları
vermekte,*



*Bazı basın yayın organlarında
yer alan fotoğraflar ise
zihinlerimizde yeni çağrışımlar
yapmaktadır.*



*Sabrınız ve ilginiz için teşekkür eder,
saygılarımı sunarım.*

Prof. Dr. Cevdet Yılmaz

*Ondokuzmayıs Üniversitesi
Eğitim Fakültesi Öğretim Üyesi
55139 Atakum - SAMSUN*

cyilmaz@omu.edu.tr